

4685₁₂ aa 125

Naczelne Dowództwo W. P. Poczta polowa Nr. 53. ~~Warszawa~~ 14. sierpnia 1920 r.
(Sztab Generalny).

ODDZIAŁ II.

Ew/G. Nr. 36173/II.

DO

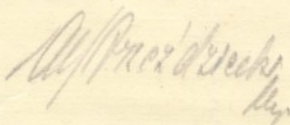
ADJUTANTURY GENERALNEJ.

w B e l w e d e r z e .

Przesyła się donwiadości odpisy ra-
portów Attache wojskowego w Rewlu • Rosji bol-
szewickiej i nastrojach w Estonji.

z załączniki.

Za zgodność:

I. Zast. Szefa Sztabu
K U L I N S K I m.p.
Generał - pporucznik.

O t r z y m u j a :

Adjutantura Generalna

M.S. Wojsk. Oddz. II.

M.S. Zagranicznych.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 4685₁₂ dnia 3/IX 1920 r.
2 załącz. Wydział.

185

23

Rewel, 5 sierpnia 1920.

N: 578/20

TAJNE!

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

ROSJA BOLSZEWICKA 1

Wiadomości wojskowe.

Według danych otrzymanych z Estońskiego Sztabu Generalnego - Sztab VII Armji znajduje się tak jak poprzednio w Gieczynie. Rejon wpływów armji obejmuje terytorjum do morza Białego. Jedna Dywizja VII armji rozlokowana jest około morza Białego w okolicach "Keti", druga dywizja w gub. Mohylowskiej w okolicach stacji Daszkowka i 56 Dyw. w Mohylowie.

19-ta Dyw. jak dotychczas w tym samym prawie składzie na granicy Finlandji, na terenie od zatoki Finskiej do Petrozawodzka.

Brak ścisłych danych o miejscu pobytu 6-ej Dyw. przypuszcza się że dywizja ta działa na froncie Polskim.

Dywizje 2, i 56 operacyjnie podlegają XV, zaś gospodarce armji VII.

Kronsztadt podlegający dotychczas armji VII przeszedł pod komendę Bałtyckiej Morskiej Rewoluc. Rady Wojennej. Radziej przewodniczy BARANOW, b. marynarz, członkami jej są AWERCZKIN i komendant floty Bałtyckiej b. admirał ZIELENOJ. W czasach ostatnich obiegają pogłoski jakoby komendantem flotyznaczony został RASKOLNIKOW. Wiadomości o przyszłej działalności floty wojennej podaje w celu propagandy, kronsztadzkie pismo "Krasnyj Flot" - nikt jednak nie myśli na serio o rozpoczęciu merskich operacji wojennych.

Komendantem twierdzy kronsztadzkiej jest b. kapitan 2-ej klasy OLENIOW (bezpartyjny). Szefem sztabu b. kapitan KOZYOWSKIJ (zaliczany do "białych"). Najwyższą władzę w Kronsztacie posiada komisarz GROMOW (komunista). Garnizon składa się z 1 p. strazy pieszej (9 rot - 600 bagnietow), 2-ego dywizjonu artyleryjskiego (2000- bagnietow) rozlokowanego w dużych fortach merskich (Riff, Todleben, Owruzew i. t. p.) i 3-ego dyw. artyl. (650 bagnietow) w nadbrzeżnych baterjach.

W Krasnoj Gorkie garnizonuje dywizjon artylerji kronsztadzkiej o nieznanym bliżej ilosci bagnietow. Komendantem artylerji jest b. generał NAGOROW, pomocnikiem jego b. oficer PRUK...

Wiadomości o flocie bałtyckiej są następujące:

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

"Petropawłosk" stoi w Kronsztacie w zupełnym porządku, komenda w pełnym składzie, węgla ileś dostateczna.

"Sewastopol" stoi w Petrogradzie koło wyspy Kutujewa, jest nadzieja że uda się go wyprowadzić z kanału z chwilą przybrania wody, posiada on dość znaczny zapas węgla.

Po za temi stoja jeszcze w Kronsztadzie trzy statki typu "Nowik", załogi niekompletne, zapasy węgla nieznanne.

Na Nowie stoja dwie łodzie podwodne w stanie bojowym.

Nastroj wśród żołnierzy i marynarzy zły. Urlopow zasadniczo nie udziela się nikomu. Nie oficjalnie otrzymują niektórzy, jednak rzadko kto wraca. Powszechnie twierdzą że flota Angielska mogłaby zająć Kronsztadt w niespełna dwie godziny.

W garnizonie Piotrogrodzkim znajduje się 14-ta i 39-ta brygada wewnętrznej obrony, tzw. "W.Och.P.". Dla ochrony kolei wyznaczono 33-ci "zeleznodoroznyj ochrannyj pietrogrodzkiej krasnoarmiejskiej strzelkowej polk". Wojsko rozlekowane przeważnie w Krasnym Siele.

W Duderhofie - kursy artyleryjskie armji czerwonej.

Kursy licza 300 słuchaczy, przeważnie komunistów lub ich sympatyków. Neutralnych mało. dla nich wykładane sa lekcje o charakterze politycznym. Obecność na wykładach obowiązkowa - dyscyplina zelazna. Inteligentów wśród kursantów 2 - 4%.

Najwyższe kwalifikacje naukowe - ukończone 4 klasy szkół początkowych. Salutowanie obowiązuje nietylko, w stosunku do swych przełożonych lecz również w wzajemnym stosunku.

Wśród kursantów nastroj bolszewicki.

O nastroju i dezercji w wojsku bolszewickim Sztab Generalna Estonski podaje następujące dane: nastroj w wojsku kiepski, brak chęci co do prowadzenia wojny, zaprowiantowanie niedostateczne, umundurowanie złe. Dezercja pomimo największych wysiłków rządu sowieckiego nie zmniejszyła się.

20-tego czerwca podczas obławy urządzonej na dezertersów w Piotrogrodzie zatrzymano 50000 dezertersów(?), w okolicznych osadach kilka tysięcy. Po wsiach dezertersów przechowują chłopci, ukrywając ich w lasach i etaczając ich najtroskliwszą opieką. Wiadomości pism sowieckich o rzekomym entuzjazmie idących w boj żołnierzy - zwykły środek propagandy poz-

bawiony wszelkiej prawdy.

Na froncie Letewskim ilość wojsk sowieckich nieznaczna
ca. 15000 bagnietow i 150 szabel, 200 karabinow maszynowych,
30 dział. Składają się one z Dyw. Baszkirskiej (3 pułki
Turkiestańskie), 2-óch Kazańskich brygad robotniczych,
142, 143, 144 brygady.

WIADOMOSCI OGOLNE.

Ekonomiczne warunki Rosji bolszewickiej mimo znaczących
wysiłkow czynionych w ostatnich miesiącach - stale pogar-
szają się. Posuchy trwające od dłuższego czasu zapowiadają
znaczny nieurodzaj. Przyjeźdźni z Moskwy wskazują na to,
że katastrofie rolnej uległ całkowicie rejon Moskiewski,
gdzie z powodu tego produkty podrożały w ciągu 2-óch tygodni
o 25%. Wszyscy jednomyślnie wskazują że w ciągu obecnej
zimy Rosja musi ulec katastrofie głodowej. Rząd sowiecki
w przewidywaniu głodu i katastrofy opałowej par force
chce zakończyć wojnę do zimy, bowiem przeciągnięcie jej
groziłoby bolszewikom przegrana. W sprawie opałowej sytu-
acja wciąż jest groźna i naprawić jej bolszewicy nie zdołają.

W Pietrogradzie kursują wieści o ewentualnym uznaniu
Pietrogradu wolnym miastem. Krasin ma podobno zlecone
przedstawienie projektu tego Anglii. Projekt ten wiąże się
z ewentualnością nie dojdęcia do skutku pertraktacji z Fin-
landją, co zniweczyłoby możliwość wystąpienia Finlandji
przeciw Rosji.-

Hugues Sandre, vus

Delegat N. Dow. W. P. w Estonji.-

Rewel, 5 sierpnia 1920.

Otrzymują: N. Dow. W. P.: Oddz. 11.....: 5 egz.
 Attaché - P. P.: - Helsingfors: 1 "
 Akta.....: 1 "

TAJNE!

RAPORT POLITYCZNY.

ESTONIA.

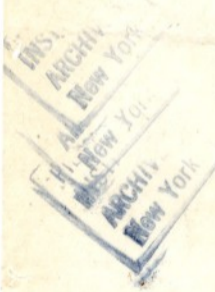
Pięć tygodni trwający kryzys ministerjalny zakończył się wreszcie ostatniego dnia Lipca, ukonstytuowaniem się gabinetu Tõnissona, poprzedniego prezesa ministrów. Ministrem spraw Zagranicznych pozostał także Birk, wejay gen. Tõnisson (były dowódca 1-ej Dywizji).

Kryzys naocznie wykazał brak większości w Konstytuancie i wogóle brak wyrobienia politycznego. Zdecydowanie widac tylko po prawej i lewej stronie i to prawica nie zawsze ma gotową decyzję.

Daje się zauważyć i w massach i wśród inteligencji osłabienie napięcia woli do zachowania niezależności; poszczególni ludzie poczynają przemyślać o zabezpieczeniu sobie przyszłości na własną rękę, stąd zapowiadanie, płatanie się oficerów i urzędników w afery i. t. f. Mówił mi jeden z wyższych oficerów, że demoralizacja wśród warstw rządzących wzrasta a przyczyną brak wiary w dzień jutrzejszy. Są to objawy najwiecej szkodzące państwowości Estonji.

Chłopi, zainteresowani w niepodległości państwa, jako przerwatywie od bolszewizmu rosyjskiego - są rozgoryczeni. Natomiast śmiało i z całą świadomością w objęcia Rosji pchają Estonję niezawisli socjalisci, których podtrzymuje przede wszystkim robotnik stolicy. W tej chwili wysunęli oni zadania, aby państwo gwarantowało minimum zarobku miesięcznie nie mniej jak 7000mkst. Jest to rafa przez którą trudno będzie przebrnąć ubogiemu państewku, rząd przygotowuje się ostro odprzec fale strejków, którymi grozą robotnicy w razie nieprzyjęcia tego zadania. Władze wojskowe zabroniły bezrobocia w instytucjach użyteczności publicznej.

W wojsku tutejszym, bardzo nielicznym (18000) nastroj dobry, pozostała w służbie tylko młodzież. Wprawdzie i tak od początku słaba dyscyplina, jeszcze osłabła, jest jednak nadzieja, że nowy minister generał Tõnisson, człowiek śmiały,

energiczny i z zaufaniem doprowadzi dyscyplinę w szeregach, specjalnie wśród korpusu oficerskiego.

Stosunki z bolszewikami układają się nadal w ten sposób, że misja Gukowskiego pogłębia swe wpływy w sferach robotniczych, normuje tych sfer działalność, a także jak wspominałem, organizuje wokół siebie szkodnictwo państwowe, jako to kontrabandzistów, paskarzy i spekulantów. Można sobie uzmysłowić że bolszewicy jedną ręką organizują szkodnictwo państwowe, a drugą sięją protest przeciwko temu. Jest to cudowna w efektach robota.

Ostatnimi czasy półoficjalny organ "Waba Maa" toczy kampanję przeciwko niedołęstwu rządu Tõnissena i polityce Ministra Spraw Zagranicznych Birka w sensie, że pokój z bolszewikami jest środkiem obosiecznym i że trzeba szukać wokół siebie pewniejszych przyjaciół. Pisze ów organ o Polsce, bardzo jednak ostrożnie, nie może zapomnieć o jej rozmachu. Stwierdza jednak że na froncie naszym rozstrzygają się losy Państw Bałtyckich.

W sferach wojskowych estońskich organizują się kółka oficerskie, które z lekka nawiązują stosunki z białymi organizacjami rosyjskimi.

Rząd Estoński wypuścił ostatnio banknotów
za 500 milionów marek estońskich.

Ścieżka robotników w Rowle rozpuszcza

13

Magdalena

